

ASPECTE PRIVIND ACTIVITATEA GĂRZII NAȚIONALE A FRONTULUI RENĂȘTERII NAȚIONALE DIN JUDEȚUL PUTNA

Gheorghe Miron

La 10 luni după instaurarea dictaturii regale prin lovitura de stat de la 10 februarie 1938, în urma căreia guvernul condus de patriarhul Miron Cristea a fost adus la putere, obiectivele regelui Carol al II - lea nu erau împlinite.

Răfuiala cu Garda de Fier era mai crâncenă ca oricând, iar vechile partide politice, desființate, continuau totuși să existe. Crearea unui partid politic care să dirijeze viața de stat și să facă o legătură între puterea politică și mase devenise, pentru dictatura regală, o necesitate¹.

La 16 decembrie 1938, prin Decret Regal, a fost înființat Frontul Renașterii Naționale, unica organizație politică în stat, având ca scop „*mobilizarea conștiinței naționale în vederea întreprinderii unei acțiuni solidare și unitare românești de apărare și propășire a Patriei și de consolidare a Statului*”². Frontul nu era conceput ca un partid de tip clasic, ci se dorea a fi o mișcare, nu era reprezentantul unor grupuri de interese, al unei clase, ci reprezenta interesele colective ale Statului și ale națiunii însăși. El avea drept sarcină formarea de noi elite, era fundamentul viitoarelor așezăminte parlamentare, administrative și profesionale, care, în timp, trebuiau să consolideze regimul. Orice alt tip de activitate politică era considerată dăunătoare statului, iar autorii ei trebuiau pedepsiți cu degradarea

¹ Al. Gh. Savu, *Dictatura regală (1938 - 1940)*, Editura Politică, București, 1970, p. 192.

² *Monitorul Oficial* nr. 293 / 16 decembrie 1938, p. 5-973.
<http://emec.ro> <http://muzeulbran.ro>

civică între doi și cinci ani ³. Autorizația de funcționare a Frontului Renașterii Naționale se acorda de către Ministerul Justiției, la solicitarea scrisă a unui număr de 25 de persoane, dintre care cel puțin 20 trebuiau să aibă calitatea de actuali sau foști miniștri și subsecretari de Stat.

Consilierii regali deveneau membri de drept ai Frontului, iar toți românii care împliniseră vârsta de 21 de ani, cu excepția militarilor activi și a magistraților, aveau dreptul să se înscrie ⁴. Frontul Renașterii Naționale era format de un număr de 57 de personalități politice, printre care amintim: Petre Andrei (P.N.Ț.), Constantin Angelescu (P.N.L.), Lucian Blaga (P.N.C.), Sebastian Bornemisza (P.N.L.), Ioan Bujoiu (Liga Antirevizionistă Română), Mitiță Constantinescu (P.N.L.), Silviu Dragomir (Partidul Național Agrar), Ioan Flueraș (P.S.D.), Grigore Gafencu (P.N.Ț.), Constantin Garoflid (Liga Agrară), Mihail Ghelmegeanu (P.N.Ț.), Eftimie Gherman (P.S.D.), Constantin C. Giurescu (P.N.L. Gheorghe Brătianu), Iuliu Hațieganu (P.N.Ț.), Alexandru Hodoș (P.N.C.), Victor Iamandi (P.N.L.), Constantin Rădulescu - Motru (P.N.Ț.), Viorel V. Tilea (Frontul Românesc). Cu excepția legionarilor și a comuniștilor, toate partidele și curente politice din țară s-au regăsit în Frontul Renașterii Naționale. Au aderat la Front și Comunitatea Germanilor din România și cea a Maghiarilor, denumiri sub care activau partidele minorităților respective ⁵. Iuliu Maniu, Ion Mihalache, dr. Nicolae Lupu și Constantin I. C. Brătianu au refuzat să îmbrace uniforma Frontului Renașterii Naționale și nu au participat la lucrările noului Parlament, deschis la 7 iunie 1939.

Referindu-se la noua formațiune politică, Iuliu Maniu aprecia: „*Partidul unic este un conglomerat hibrid, lipsit de program și crez politic. Este o creație artificială la care a aderat un grup eteroclit,*

³ Florin Müller, *Metamorfoze ale politicului românesc. 1938 - 1944*, Editura Universității din București, București, 2006, p. 199.

⁴ *Ibidem*, p. 200.

⁵ *Ibidem*, p. 220.

mănat de considerațiuni oportuniste, precum și unii care au căzut în cursă”⁶.

Menit să creeze un suport politic propriu al dictaturii regale, partidul preconizat în decembrie 1938 apărea și ca un mijloc important de dezmembrare în fapt a vechilor partide politice, prin recrutarea de cadre și membri ai acestora⁷.

Frontul Renașterii Naționale se înființase pentru ca întreaga națiune, manifestând conștiință de neam, să acționeze în vederea dezvoltării și apărării statului român. Frontul era condus de un Consiliu Superior format din 150 membri, un Directorat alcătuit din 30 de membri și trei secretari generali. În septembrie 1939 a fost înființat și postul de ministru al Frontului Renașterii Naționale, funcția revenind lui Constantin C. Giurescu⁸.

În ceea ce privește problema alegerilor parlamentare, a alegerilor administrative și profesionale, toți candidații proveneau din rândul Frontului.

La 20 ianuarie 1940, Carol al II - lea a dispus reorganizarea Frontului Renașterii Naționale înființând funcțiile de președinte, vicepreședinte și secretar general și inaugurând principiul alegerii organelor de conducere la nivel central și regional. Trei zile mai târziu, din ordinul său, Alexandru Vaida - Voevod devenea președintele Frontului, Gheorghe Tătărescu vicepreședinte și Constantin C. Giurescu secretar general. Șefii țărăniștilor și liberalilor, Iuliu Maniu și Constantin I. C. Brătianu, au respins în continuare colaborarea cu Regele, protestând față de politica acestuia. Doar Ion Mihalache va accepta, la 17 aprilie 1940, să devină consilier regal⁹.

⁶ Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *Istoria românilor în secolul XX (1918 - 1948)*, Editura Paideia, București, 1999, p. 352.

⁷ Al. Gh. Savu, *op. cit.*, p. 193.

⁸ Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *op. cit.*, p. 352.

⁹ *Ibidem*, p. 355.

Organismul militar atașat Frontului era Garda Națională, care avea atribuții legate de propagandă, informare, asigurare a ordinii în interiorul partidului și colaborare cu alte instituții ale statului. Garda Națională trebuia să propage în toate straturile sociale doctrina politică a Frontului, întărirea familiei ca celulă socială, crearea unei vieți spirituale prin dezvoltarea credinței creștine și propășirea materială prin obligativitatea și cinstirea muncii, precum și spiritul de jertfă pentru Tron și Țară. Garda Națională informa organele Frontului cu privire la starea de spirit din țară și la problemele de interes obștesc, proteja toate manifestările organizate de Front și colabora cu autoritățile civile și militare în vederea pregătirii populației civile pentru apărarea pasivă împotriva atacurilor aeriene. Pe timp de război, membrii nemobilizați ai Gărzii Naționale trebuiau să colaboreze cu organele militare pentru menținerea ordinii și siguranței publice.

În fruntea Gărzii Naționale, conform Regulamentului special de funcționare, se afla un general - comandant, numit prin Înalt Decret Regal dintre foștii generali ai armatei, distinși în cariera militară, pe baza propunerii Directoratului Frontului Renașterii Naționale ¹⁰.

Unitățile Gărzii erau dispuse teritorial în unități: sătești, comunale, orașenești, de plasă, județene și municipale. Acestea erau conduse de comandanți numiți dintre membrii Frontului, care se bucurau de prestigiu, de preferință ofițeri în rezervă.

Comandantul Capitalei și comandanții de ținut și județ erau numiți prin Înalt Decret Regal ¹¹. Elementele care compuneau unitățile Gărzii erau de două feluri: elemente la dispoziție și elemente de completare. Cele la dispoziție reprezentau membrii care constituiau nucleele unităților, iar cele de completare, în caz de nevoie, sporeau numărul acestora. Însolarea în unitățile de Gardă Națională era benevolă, cu titlu provizoriu, rămânând definitivă după ce candidatul activa minim un an. Cei care aspirau la calitatea de membru al Gărzii Naționale trebuiau să îndeplinească următoarele condiții: să fie valizi,

¹⁰ Florin Müller, *op. cit.*, p. 213.

¹¹ *Ibidem*, p. 214.

să aibă vârsta cuprinsă între 23 - 50 de ani, să fie știutori de carte și să fi avut o bună purtare în societate.

Pentru serviciile pe care membrii Gărzii erau nevoiți să le îndeplinească pe timpul în care erau sustrași de la ocupațiile lor zilnice sau dacă pentru îndeplinirea unor sarcini erau obligați să se deplaseze în afara localității de reședință, aceștia puteau primi o indemnizație, Garda Națională având buget propriu, întreținut din veniturile Frontului.

Unitățile Gărzii Naționale puteau fi înzestrate cu arme. Dreptul de a exploata fabricarea, imprimarea și desfacerea insinelor, emblemelor, medaliilor, paftalelor și drapelelor necesare membrilor F.R.N. și Gărzii Naționale, aparținea în întregime acesteia¹².

La începutul lunii aprilie 1939, ministrul de Interne, Armand Călinescu, a înștiințat Prefectura Județului Putna că, în conformitate cu articolul 32 din Regulamentul pentru înființarea Frontului Renașterii Naționale, se vor înființa unități de Gardă Națională, *„întrucât acțiunea de regenerare morală și națională întreprinsă de F.R.N. trebuie să fie sprijinită de un organism auxiliar, care să colaboreze la împlinirea scopului urmărit de acesta, adică să lucreze pentru înălțarea patriei prin întărirea ideii naționale și să lucreze pentru înălțarea familiei ca celulă socială”*¹³.

Urmând a fi constituită din elemente cu o înaltă ținută morală, Garda Națională trebuia să contribuie la ridicarea nivelului intelectual și economic al întregii populații, dând concurs tuturor instituțiilor care aveau același scop. Pe timp de pace, unitățile de Gardă Națională trebuiau să urmărească menținerea disciplinei sociale, iar în cazul mobilizării să se ocupe de apărarea pasivă, venind în sprijinul autorităților militare și administrative.

¹² *Ibidem*, p. 215.

¹³ Arhivele Naționale Vrancea (în continuare se va cita: A.N.Vn.), fond Garda Națională a Frontului Renașterii Naționale - Putna, dosar nr. 2 / 1939, f. 34.

Fiind un instrument pentru păstrarea ordinii și disciplinei în interiorul Frontului, Garda Națională era forța pe care acesta se sprijinea în toate manifestările lui. Autoritățile locale trebuiau să sprijine înscrierea cetățenilor în Gardă, iar membrii acesteia aveau datoria să propage doctrina Frontului în rândul maselor populare.

În fruntea Gărzii Naționale din județul Putna a fost numit la 24 aprilie 1939, colonelul în rezervă Alexandru Bute. În vârstă de 57 de ani la acea dată, acesta era absolvent al școlilor militare și licențiat în Drept al Facultății din București, promoția 1910¹⁴. De-a lungul carierei sale militare, Alexandru Bute a primit mai multe distincții, între care: „*Coroana României cu spade și panglică*” (1918), „*Coroana României*” (1925) și „*Steaua României*” (1930)¹⁵.

Pentru echiparea unităților de Gardă Națională, la 13 aprilie 1939, generalul comandant al Gărzii Naționale a informat Prefectura Județului Putna că a fost aprobată confecționarea a 13 uniforme complete și 40 de pieptare pentru fiecare oraș capitală de județ, în vederea defilării la parada de 10 Mai 1939. Cum organizarea unităților de Gardă Națională suferise întârzieri în întreaga țară, din diferite motive, numărul de uniforme corespundea nucleelor constituite în fiecare județ: o grupă formată din 12 oameni și un șef în uniforme complete și un pluton de 40 de persoane cu pieptare. Grupa cu uniforme complete era recrutată din rândul orășenilor, iar plutonul din rândul locuitorilor comunelor rurale din apropierea capitalelor de județ¹⁶.

La 19 aprilie 1939, tot pentru echiparea unităților de Gardă Națională, Comandamentul Gărzii Naționale a comunicat Prefecturii Județului Putna că Monetăria Națională confecționa insigne și paftale. Insigna emailată, rotundă, pentru butonieră, se comercializa cu prețul de 22 lei bucata, iar insigna emailată, ovală, pentru bonetă și căciulă, costa 27 lei. Paftalele pentru centuri erau și ele de două tipuri: paftaua

¹⁴ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1939, f. 1.

¹⁵ *Ibidem*, f. 86.

¹⁶ *Ibidem*, dosar nr. 10 / 1939, f. 1.

presată, din tombac patinat, la prețul de 24 lei și paftaua din tombac aurit, având o cruce albastră, emailată și Stema Țării aplicate pe ea, la prețul de 50 lei. Autoritățile publice, instituțiile particulare, croitorii, comercianții sau membrii Frontului Renașterii Naționale puteau procura aceste însemne direct de la Monetărie, cheltuielile legate de ambalare și expediere fiind suportate de către aceasta, însă comanda trebuia să depășească numărul de 400 de bucăți ¹⁷.

În orașul Focșani, la parada organizată cu ocazia sărbătoririi zilei de 10 Mai, au defilat 33 de membri ai Gărzii Naționale. 13 în uniforme complete, iar 20 cu pieptare și costume naționale. Aceștia din urmă erau din comunele Soveja, Câmpuri, Răcoasa, Nereju și Vidra și fuseseră transportați la Focșani cu autobuzele, pe cheltuiala Prefecturii. Masa a fost servită la Legiunea de Jandarmi Putna, fiecare participant achitând câte 17 lei ¹⁸.

La paradă au participat doar membrii Gărzii Naționale, căci cei ai Frontului nu aveau uniforme. Comandantul Gărzii Naționale din Putna, colonelul Alexandru Bute, care n-a defilat nici el, neavând uniforma confecționată, arăta în privința uniformelor, care erau foarte scumpe, că „*cei mai mulți membri caută a se orienta asupra calității postavului și prețului, precum și croitorii cei mai avantajoși*” ¹⁹. Defilarea a fost descrisă și în ziarul „România”.

Cum lipsa de fonduri era simțită pe toate planurile, la 27 aprilie 1939, Comandantul General Gărzii Naționale a solicitat prefectului județului ca, „*pentru moment, să aprobați funcționarea Comandamentului Gărzii Naționale din județul Putna într-una din încăperile Palatului Administrativ*” ²⁰, urmând ca mai târziu, când mijloacele materiale o vor permite, să se achiziționeze un local propriu, împreună cu mobilierul aferent. Tot provizoriu, s-a cerut și

¹⁷ A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 97 / 1939, f. 85.

¹⁸ Idem, fond Garda Națională a Frontului Renașterii Naționale - Putna, dosar nr. 10 / 1939, f. 1 verso.

¹⁹ *Ibidem*, dosar nr. 8 / 1939, f. 7.

²⁰ A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 97 / 1939, f. 99.

detașarea unui funcționar al Prefecturii la Garda Națională, care să îndeplinească funcția de secretar²¹.

În ceea ce privește impactul avut de Frontului Renașterii Naționale și Garda Națională asupra oamenilor de rând, Alexandru Bute arăta, la 15 mai 1939, pe baza informațiilor primite, că o mare parte din public era sceptică în privința rezultatelor care erau preconizate. Cu toate că masele populare priveau cu simpatie și entuziasm spre singura organizație politică permisă de lege, nu exista încredere în ceea ce privește viitorul. Eșecul era pus pe seama lipsei de lămuriri care nu fuseseră date oamenilor și datorită faptului că un mare număr de cetățeni de toate vârstele și categoriile sociale fuseseră legionari sau simpatizanți ai acestora.

Colonelul Alexandru Bute arăta că *„oamenii așteaptă de la membrii Frontului ca ei să se ridice asupra slăbiciunilor omenești și, cu toate riscurile provenite de la minți josnice, să facă cunoscute nelegiuirile și neglijențele obștești și, odată cu aceasta, să apară măsurile evidente și categorice ca legalitatea să ia ființă, iar interesele obștești să fie satisfăcute”*²². Pe lângă acestea, populația era extrem de nemulțumită de diferitele taxe și impozite locale, majorate de aproximativ trei ori față de cele din 1938, care, împreună cu scumpirea produselor de primă necesitate, au făcut ca viața să fie mai costisitoare decât cea din Capitală. Pentru captarea simpatiilor unui număr cât mai mare de persoane, având în vedere că omul de rând percepea viața politică prin prisma economicului, colonelul Alexandru Bute a propus revizuirea taxelor și impozitelor locale în raport cu situația reală a fiecărui cetățean, mai ales că recensăminte fiscale nu se mai făcuseră de mai mulți ani, iar veniturile nu mai corespundeau cu cele declarate anterior²³.

²¹ *Ibidem*.

²² A.N.Vn., fond Garda Națională a Frontului Renașterii Naționale - Putna, dosar nr. 3 / 1939, f. 116.

²³ *Ibidem*.

La 22 mai 1939, la invitația Garnizoanei Focșani, Garda Națională a județului Putna a participat la manifestările prilejuite de Ziua Eroilor. După oficierea Serviciului religios, săvârșit la Catedrala orașului, Garda Națională s-a încadrat în coloana principală, având în frunte pe comandantul Garnizoanei și capii autorităților locale. La Cimitirul Nordic al orașului, Armata, Garda Națională și publicul au depus coroane de flori la Monumentul Eroilor²⁴.

În ceea ce privește numărul de membri, la sfârșitul lunii mai 1939 existau în Focșani 30 de persoane care activau, iar pentru mărirea numărului acestora, colonelul Alexandru Bute „a luat contact cu majoritatea exponenților orașului și toți au arătat bunăvoință”²⁵, astfel încât, o lună mai târziu, numărul va crește la 122²⁶.

În țară, au existat cazuri în care unele autorități locale nu au îngăduit funcționarilor să se înscrie în Garda Națională, deoarece se credea că, având o structură militarizată, activitățile acesteia, în special programul de instrucție, să nu se suprapună cu programul de serviciu al funcționarilor. După 29 mai 1939, când Președinția Consiliului de Miniștri a anunțat că programul de activități al unităților de Gardă Națională nu va afecta cu nimic îndatoririle funcționarilor, aceștia n-au mai întâmpinat piedici din partea superiorilor²⁷.

Colonelul Alexandru Bute a comunicat membrilor Gărzii Naționale din Putna că instrucția urma să se facă doar în timpul liber, în special duminica, „căutând a se cunoaște unii pe alții și a se sfătui în interesul obștesc și înălțarea Patriei”²⁸.

În ceea ce privește uniforma, portul acesteia era obligatoriu, însă, așa cum am mai arătat, o uniformă costa foarte mult și foarte

²⁴ *Ibidem*, dosar nr. 8 / 1939, f. 5.

²⁵ *Ibidem*, f. 110.

²⁶ *Ibidem*.

²⁷ A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 97 / 1939, f. 164.

²⁸ Idem., fond Garda Națională a Frontului Renașterii Naționale - Putna, dosar nr. 2 / 1939, f. 124.

puțini membri își puteau permite să-și achiziționeze una. În urma intervenției Comandamentului Gărzii Naționale la Ministerul de Interne pentru soluționarea acestei probleme, s-a dispus ca aceasta să rămână în seama fiecărui funcționar, iar acolo unde este posibil, autoritățile locale să contribuie la achiziționarea acestora ²⁹.

La 25 iunie 1939, membrii Gărzii Naționale din Focșani s-au întrunit la Școala de Băieți nr. 1, unde colonelul Alexandru Bute a conferențiat despre „*F.R.N. în general și Garda Națională, în special*”, dând lămuriri cu privire la rostul Gărzii Naționale și misiunile acesteia. Cele mai importante atribuții ale acesteia erau: să servească ca organ de ordin în sânul Frontului Renașterii Naționale, să informeze Frontul asupra mersului administrației, să coopereze cu Straja Țării și Serviciul Social, să coopereze cu autoritățile militare și civile pentru pregătirea populației în vederea apărării pasive contra atacurilor aeriene și pe timp de război, prin membrii rămași nemobilizați, să coopereze cu organele militare la menținerea ordinii și liniștii publice ³⁰.

În ceea ce privește problema informării Frontului asupra mersului administrației, Alexandru Bute preciza că „*Garda Națională este obligată să stea în serviciul F.R.N. și să informeze cu privire la starea de spirit din țară și interesele de interes obștesc. În calea F.R.N. stau și vor sta întotdeauna piedici. Conștiințe rătăcite, moravuri ce nu corespund, tendințe de nejustificată ascensiune sunt de întâlnit și în viitor; acestea însă nu pot opri mersul firesc al noilor așezări. Împotriva indivizilor care nu înțeleg rostul lor și care compromis instituțiile se îndreaptă lupta noastră...răul a atins, pe lângă administrație, într-o oarecare măsură, școala, biserica și viața economică. Misiunea Gărzii este îndeplinită atunci când vom reuși să determinăm funcționarul să fie pătruns de conștiința datoriei, iar învățătorul și preotul să înțeleagă nobilele lor misiuni și rolul de*

²⁹ *Ibidem*, dosar nr. 8 / 1939, f. 107.

³⁰ *Ibidem*, dosar nr. 5 / 1939, f. 24.

făuritori ai minților și trupurilor generațiilor de tineri încredințate lor ca pregătire”³¹.

O atenție deosebită era acordată propagandei, pe care fiecare membru, căutând a fi un model în viața publică și privată, era obligat să o facă. Pentru realizarea acestui lucru, sublinia Alexandru Bute, era necesară educarea membrilor prin conferințe și fapte vizibile: *„educația se va face pe oraș, comună, sat și eventual plasă, în cadrul Gărzii sau a Căminelor Culturale. Legiurile și Regulamentele țării trebuiesc cât mai bine cunoscute și expuse în mod regulat în cadrul Căminelor Culturale”³².*

La 29 iunie 1939, în fața membrilor Gărzii Naționale din Focșani a conferențiat preotul Bartolomei, profesor universitar, care a ținut o prelegere despre viața apostolilor Petru și Pavel. Exagerând, desigur, preotul *„a făcut o paralelă între puterea credinței, misionarismul acestor sfinți și îndatoririle Gărzii Naționale în spiritul și litera Constituției și Regele Carol al II - lea... Expunerea sfinției sale a avut o puternică înrâurire asupra participanților”³³.*

Toate adunările, convocările sau ședințele membrilor Gărzii Naționale se desfășurau după un anumit ritual, respectat cu strictețe. La sosirea pe teren sau la intrarea în sală a comandantului de Județ sau de Ținut, cel mai mare în grad dintre cei prezenți (comandant de pluton, companie sau batalion) dădea comanda *„drepți”* și prezenta raportul. Salutul celui care raporta și al camarazilor prezenți se făcea prin ridicarea brațului drept. După primirea raportului, comandantul, dacă formațiunea se afla pe teren sau în stradă, o trecea în revistă, oprindu-se la centru și pronunțând urarea: *„Sănătate!”* În sală se pronunța aceeași urare și, imediat, cineva dinainte stabilit trecea în fața adunării și rostea: *„Devizia Gărzii Naționale este: Regele și Națiunea, Munca și Credința!”* În conversațiile dintre ei, membrii Gărzii Naționale foloseau apelativul *„camarad”*, căutând să evite

³¹ *Ibidem*, f. 25.

³² *Ibidem*, f. 26.

³³ *Ibidem*, f. 25.

terminologia militară, chiar dacă mulți dintre ei sau șefii acestora erau sau făcuseră parte din rândurile cadrelor militare³⁴.

În luna iulie 1939, Garda Națională din Focșani a avut o activitate foarte bogată, caracterizată prin întruniri, conferințe și propagandă pentru atragerea de noi membri, numărul acestora crescând la 189 la sfârșitul lunii. În zilele de 2. 9. 16, 23 și 30 iulie, la Școala de Băieți nr. 1 au avut loc întruniri ale membrilor, în cadrul cărora s-a discutat despre Legea și Regulamentul F.R.N., Legea și Regulamentul Gărzii Naționale, au fost comentate conferințele ținute la Radio de către generalul comandant al Gărzii Naționale și „s-a explicat interesul articolului 4 din Constituție, în legătură cu schimbarea mentalității, depărtând spiritele de la apucăturile lor individuale și îndreptându-le către realizări în folosul comunității”³⁵.

În scop de propagandă, căci deplasarea în grup a membrilor Gărzii Naționale producea o puternică impresie asupra publicului, în zilele de 20, 23 și 30 iulie 1939 aceștia au mers la biserică, vizitând succesiv trei lăcașuri de cult din oraș³⁶.

Odată cu sporirea numărului de membri ai Gărzii Naționale din orașul Focșani, au crescut și dificultățile legate de executarea diferitelor ordine și organizare a unităților, colonelul Alexandru Bute cerând „angajarea de personal ajutător de care să mă pot folosi”³⁷.

Cum situația era similară în întreaga țară, la 1 august 1939, Comandamentul General al Gărzii Naționale a aprobat angajarea a câte unui secretar la fiecare Comandament de Ținut sau Județ, care urma să fie plătit cu câte 3.000 lei lunar. Aceștia nu erau destinați să îndeplinească doar funcția de registrator sau dactilograf, ci trebuiau să fie ajutoarele directe ale comandanților, în toate ramurile de activitate. Secretarii urmau să fie aleși dintre ofițerii în rezervă sau plutonierii

³⁴ *Ibidem*, dosar nr. 7 / 1939, f. 251.

³⁵ *Ibidem*, dosar nr. 8 / 1939, f. 30.

³⁶ *Ibidem*.

³⁷ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1939, f. 42.

destoinici, care aveau „o suficientă pregătire spre a putea îndeplini în bune condițiuni rolul de ajutori ai Comandanților de Ținut și Județ”³⁸.

La 8 august 1939, Alexandru Bute l-a propus pentru funcția de secretar al Gărzii Naționale din Putna pe Chivu Manolache, care deja îndeplinea o parte din atribuțiile aferente funcției încă din ziua de 15 mai 1939, fără a fi plătit însă. Fiind unul dintre cei dintâi înscriși în Garda Națională, Chivu Manolache „era inițiat în lucrările de birou, cât și în cele de pe teren”³⁹. În vârstă de 49 de ani, acesta avea gradul de plutonier major în rezervă, iar ca educație avea doar câteva clase de gimnaziu industrial, pe care din motive financiare nu a putut să-l absolve. Pentru scurt timp, Chivu Manolache condusesse o gazetă locală cu caracter informativ.

Din suma de 3.000 lei cu care trebuia să fie plătit secretarul, Alexandru Bute a decis ca acesta să primească doar 2.000 lei, iar restul să fie folosiți pentru angajarea unui curier, Gheorghe Săndulescu, în vârstă de 53 de ani, subofițer în rezervă, aflat la dispoziția Cercului de Recrutare Putna. Absolvent al Școlii de Notari, acesta îndeplinise funcția de secretar al Primăriei Orașului Mărășești⁴⁰.

Și în luna august 1939, Garda Națională din Putna a desfășurat o vie activitate de propagandă, în scop de a atrage cât mai mulți aderenți. La 6 august 1939, un mare număr de membri din județ au participat la serbarea organizată cu prilejul aniversării luptelor de la Mărășești, iar la 15 august 1939, Alexandru Bute a vorbit membrilor din Focșani despre realizările noului regim, după care s-a asistat la Serviciul religios la una din bisericile orașului⁴¹.

La 20 august 1939, Alexandru Bute s-a deplasat cu automobilul Prefecturii la Vidra, reședința Plasei Vrancea, pentru a-l instala pe comandantul Gărzii Naționale din această plasă. Solemnitatea s-a desfășurat conform unui program bine stabilit,

³⁸ *Ibidem*, f. 43.

³⁹ *Ibidem*, f. 39.

⁴⁰ *Ibidem*, dosar nr. 8 / 1939, f. 113.

⁴¹ *Ibidem*.

participând toate autoritățile de plasă și cele comunale, în frunte cu pretorul și un numeros public. Ceremonia a avut loc între orele 9 - 12, urmând ca după - amiază să se facă și instalarea comandantului Plasei Zăbala, cu reședința la Năruja, însă timpul ploios a făcut ca această ceremonie să fie amânată pentru ziua de 10 septembrie 1939.

La 27 august 1939, în același cadru festiv, s-a făcut instalarea comandantului Gărzii Naționale din Suraia și, de aici, Alexandru Bute s-a deplasat la Odobești, pentru învestirea comandantului Plasei Gârlele. La toate aceste solemnități, pe lângă pretorii și autoritățile comunale respective, a participat și un mare număr de localnici ⁴².

La 3 septembrie 1939, în prezența autorităților locale, Alexandru Bute îl va instala la Adjud, reședința Plasei Trotuș, pe comandantul acestei plase, avocatul Dumitru Pătrășcanu, locotenent în rezervă, în vârstă de 57 de ani și președintele cooperativei locale. Cu această ocazie a fost numit și comandantul Gărzii Naționale din Adjud, Constantin Hanga, sergent rezervist și funcționar la aceeași cooperativă ⁴³.

Dacă la orașe, în ciuda propagandei făcute, Garda Națională nu se ridicase la înălțimea așteptărilor, majoritatea membrilor fiind funcționari care se înscriseră fără prea mare tragere de inimă, intelectualii ocolind cu desăvârșire această organizație, la sate, colonelul Alexandru Bute s-a convins, cu ocazia instalării diferiților comandanți de plasă, că locuitorii de aici acordau o mai mare încredere acestei structuri: *„Am avut ocazia să constat la fața locului că populația rurală dă o mai mare încredere organizației noastre decât populația urbană. Mi-a făcut impresia că populația rurală aștepta cu nerăbdare să vină cineva să o lămurească asupra noilor stări de lucruri și, în special, să aibă cui să-și destăinuie bucuria sufletului, că au scăpat de vâltoarea intrigilor politice și că, în sfârșit, își pot vedea liniștiți de treabă. Foarte atenți la ce li se vorbea, se*

⁴² Ibidem.

⁴³ Ibidem, dosar nr. 18 / 1939, f. 68.

*putea vedea pe fețele lor o vădită mulțumire sufletească, pe care au împărtășit-o și celor de acasă”*⁴⁴.

Pe lângă probleme interne, de organizare și propagandă, Garda Națională din Putna s-a preocupat, în colaborare cu autoritățile locale, și de chestiuni care priveau întreaga comunitate.

Din inițiativa lui Alexandru Bute, la 3 octombrie 1939, s-au întrunit avocatul Ion Voicu, ajutor de comandant, Gheorghe Constantinescu, medicul șef veterinar al județului, Petru Pavelescu, secretarul Camerei de Comerț și Industrie și Radu Iliescu, președintele Oficiului Camerei de Muncă, pentru a discuta problema înființării unui Comitet consultativ, compus din exponenții ramurilor de activitate culturală, economică și socială, cu scopul de a hotărâ asupra problemelor de actualitate. Acest Comitet urma să cuprindă reprezentanții tuturor autorităților și instituțiilor publice din județ, care să numească delegați pentru ședințele acestuia.

Prima măsură luată de către acest Comitet a fost, *„având în vedere importanța Apărării Pasive în împrejurările actuale, precum și diferitele sisteme întrebuințate până în prezent pentru propagarea cunoștințelor de apărare, să se publice o broșură, scrisă pe înțelesul tuturor, în care să se prevadă în mod precis pericolul pe care îl reprezintă atacul aerian și să se dea instrucțiuni practice asupra mijloacelor de apărare”*⁴⁵.

Garda Națională din Putna s-a implicat și în lupta împotriva speculei, fenomen care luase amploare în rândul comercianților și ducea la nemulțumirea persoanelor cu venituri modeste. Prefectura Județului Putna a dat sarcină de a constata și reprima specula următorilor membri ai Gărzii Naționale: Alexandru Bute, comandantul Gărzii Naționale din Putna, Negoită Constantin și Gruia Ion, comandanți de companie, Haralamb Manolescu, comandantul Plasei Gârlele, Constantin Cojan, comandantul Plasei

⁴⁴ *Ibidem*, dosar nr. 8 / 1939, f. 114.

⁴⁵ *Ibidem*, dosar nr. 7 / 1939, f. 130.

Mărășești și Ion Dragomirescu, membru al Gărzii Naționale din Focșani⁴⁶.

Cum acest lucru se întâmpla în întreaga țară, inevitabil, unii membri însărcinați cu reprimarea speculei sau chiar infractori care își arogau calitatea de membri ai Gărzii Naționale, au încercat și uneori au reușit, să înșele pe mai mulți comercianți în perspectiva de a obține un câștig rapid.

Comandamentul Gărzii Naționale arăta că unii comandanți sau membri din întreaga țară se foloseau de calitatea ce o aveau în ceea ce privește controlul magazinelor, chiar și când intrau ca simpli clienți. Mai precis, *„aceștia exercitau un fel de presiune asupra negustorilor, pentru a-i determina să le servească mărfuri la preț de cost sau chiar sub cost”*⁴⁷. Același document mai preciza că *„indivizi care profită de situație, cutureieră magazinele și, dându-se drept membri ai Gărzii Naționale, înputerniciți să dreseze procese verbale pentru abateri de la legea speculei, încep tratative cu vinovatul, care până în cele din urmă, se convinge că a fost victima unor escroci”*⁴⁸.

Pentru ca aceste cazuri să nu se mai repete, Comandamentul Gărzii Naționale a cerut comandanților de județe să procedeze la atenta selecționare a persoanelor însărcinate cu reprimarea speculei, iar comercianții au fost slătuiți să legitimeze pe oricine ar veni din partea Gărzii Naționale și, la cea mai mică bănuială că ar fi victima unei înșelăciuni, să anunțe autoritățile.

În vederea popularizării Gărzii Naționale în rândurile sătenilor, la 3 octombrie 1939, Alexandru Bute a trimis comandanților de plasă din județ un număr de 14 exemplare din Regulamentul Special pentru organizarea și funcționarea acesteia. De asemenea, au fost trimise și câte un exemplar din *„România Renașterii”*, *„România Veghează”* și *„Legea Electorală din 1939”*⁴⁹.

⁴⁶ *Ibidem*, dosar nr. 19 / 1939, f. 32.

⁴⁷ *Ibidem*, dosar nr. 20 / 1939, f. 64.

⁴⁸ *Ibidem*.

⁴⁹ *Ibidem*, dosar nr. 10 / 1939, f. 56.

La 16 octombrie 1939, membrii Gărzii Naționale din Putna, alături de autoritățile civile și militare, au participat la sărbătorirea zilei de naștere a Regelui. Au fost prezenți și doi secretari ai Frontului Renașterii Naționale și secretarul pentru Agricultură de la Ținutul Dunărea de Jos, Constantin Pană. Cei peste 800 de membri ai Gărzii Naționale și ai Frontului, alături de funcționarii din Focșani, au participat la un Tedeum la Catedrala orașului. De aici, organizați în unități și subunități, membrii Gărzii Naționale au defilat în fața comandantului Garnizoanei Focșani și a șefilor autorităților locale. La ora 16, la Teatrul „*Maior Gheorghe Pastia*”, au asistat la un program întocmit ad - hoc, care a constat dintr-o cuvântare ținută de Gheorghe Miciora, secretar al Frontului Renașterii Naționale, care s-a adresat în primul rând intelectualilor, apoi coruri, dansuri și recitaluri. Serbarea a fost deschisă și s-a încheiat cu Imnul Regal, intonat de elevii școlilor secundare ⁵⁰.

Cu toate că Alexandru Bute a încercat să ridice Garda Națională la înălțimea așteptărilor comandantului Gărzii Naționale a Ținutului Dunărea de Jos, organizarea acesteia în pripă, slaba selecționare a cadrelor și lipsa de implicare a elementelor de reală valoare, în special a intelectualilor, au făcut ca toate acestea să se răsfrângă asupra sa.

În luna noiembrie 1939, comandantul Gărzii Naționale a Ținutului Dunărea de Jos a cerut lui Alexandru Bute schimbarea de urgență din funcție a lui Bobeică Tănase, comandantul Gărzii Naționale a comunei Mândrești - Munteni, „*care are o cultură prea redusă*” ⁵¹ și a lui Sârbu Ioan, comandantul comunei Mândrești - Moldoveni, „*bătrân și prea necăjit*” ⁵².

De asemenea, colonelul Alexandru Bute era avertizat în legătură cu activitatea sa, care nu era pe placul superiorilor săi, mai ales în problemele legate de propagandă și organizarea în teritoriu:

⁵⁰ *Ibidem*, dosar nr. 6 / 1939, f. 48.

⁵¹ *Ibidem*, dosar nr. 20 / 1939, f. 5.

⁵² *Ibidem*.

*„Vă atrag, în fine, atențiunea asupra activității dumneavoastră, care, cu deosebire în ultimul timp a lăsat mult de dorit, recomandându-vă o alta, mai intensă, mai hoiărâtă, mai tenace, mai energică, singura care ar mai putea remedia greșelile dumneavoastră din trecut”*⁵³.

O dovadă a faptului că atât Frontul Renașterii Naționale, cât și Garda Națională au fost creații artificiale, menite să satisfacă orgoliul nemăsurat al regelui Carol al II - lea, este faptul că înscrierile în aceste organisme s-au făcut fără cunoașterea prealabilă a doctrinei politice și a ideologiei Frontului, principala metodă aplicată fiind înscrierea, uneori forțată, mai ales a funcționarilor, și abia apoi cunoașterea ideilor pe care trebuiau să le reprezinte.

Un exemplu concludent este faptul că, la 26 noiembrie 1939, la Focșani, a avut loc o mare întrunire a membrilor Frontului Renașterii Naționale din județ, în cadrul căreia aceștia *„au auzit cuvântul de lămurire și înțelegere a ideologiei F.R.N.”*⁵⁴, la aproape un an de la înființarea acesteia.

Pentru a intensifica propaganda, colonelul Alexandru Bute a acordat o atenție deosebită depunerii jurământului de către noii membri ai Gărzii Naționale din Focșani, la 19 noiembrie 1939, în Piața Unirii, pe platoul din fața Catedralei, în prezența autorităților publice și a unui numeros public⁵⁵.

La 30 noiembrie 1939, Ioan P. Ioan, președintele Camerei Agricole, îl înștiința pe comandantul Gărzii Naționale din Putna despre intenția de a organiza, cu începere de la 15 decembrie 1939, școli țărănești cu o durată de 15 zile, în comunele Păunești, Vrâncioaia, Vidra, Suraia, Coțofănești și Movilița, *„în scopul răspândirii cunoștințelor agricole printre săteni”*⁵⁶. Alexandru Bute a

⁵³ *Ibidem*.

⁵⁴ *Ibidem*, dosar nr. 7 / 1939, f. 69.

⁵⁵ *Ibidem*, f. 56.

⁵⁶ *Ibidem*, dosar nr. 5 / 1939, f. 100.

cerut organizațiilor locale ale Gărzii Naționale să acorde tot sprijinul pentru organizarea și ținerea cursurilor⁵⁷.

În luna decembrie 1939, Garda Națională din județul Putna s-a implicat tot mai mult în instruirea cetățenilor cu privire la apărarea pasivă. Cum timpul a fost nefavorabil, pământul înghețat nepermițând executarea șanțurilor și adăposturilor antiaeriene, membrii Gărzii Naționale au împărțit locuitorilor din comunele rurale broșuri despre apărarea pasivă, au ținut cursuri pe aceeași temă și au explicat „*cu amănuntul dispozițiile din diferite Ordonanțe date de prefectură sau primărie*”⁵⁸.

La 16 decembrie 1939, comandantul Gărzilor Naționale din Plasa Troțuș anunța pe Alexandru Bute că în fiecare comună au fost luate măsuri de încadrare a membrilor Gărzii Naționale, nemobilizați, în echipele de apărare pasivă, iar „*aceste formațiuni sunt de un real folos, căci sunt oameni de la 50 ani în sus, care rămân în comună chiar și în caz de mobilizare*”⁵⁹.

Pentru a nu mai permite accesul unor elemente îndoielnice în Garda Națională, la 8 decembrie 1939, Alexandru Bute a cerut comandanților de plasă din județ „*să se ia urgente măsuri și să se pună în vedere comandanților de Gardă Națională din Plasa dumneavoastră, că pentru moment ne oprim cu înscrierea de noi membri. Fiecare membru deja înscris va fi verificat personal de noi, împreună cu dumneavoastră și comandantul de comună*”⁶⁰.

În aceeași lună, pentru a nu mai fi acuzat că nu se implică în organizarea activității Gărzii Naționale, Alexandru Bute a hotărât ca toți comandanții de comună să se prezinte, o dată pe lună, la Garda Națională de plasă, pentru a primi instrucțiuni și a lua cunoștință de ordinele venite de la județ.

⁵⁷ *Ibidem*, f. 101.

⁵⁸ *Ibidem*, dosar nr. 7 / 1939, f. 170.

⁵⁹ *Ibidem*, f. 172.

⁶⁰ *Ibidem*, dosar nr. 18 / 1939, f. 157.

Comandanții de comune urmau să țină permanent legătura cu cei de la sate, cărora le comunicau verbal ordinele primite de la plasă. De asemenea, comandanții de plasă trebuiau să viziteze lunar gărzile din comune și plase, pentru a vedea dacă s-au înțeles și aplicat instrucțiunile date ⁶¹.

Datorită faptului că toți comandanții de Gardă Națională din țară erau foste cadre militare, stilul de viață cazon se imprimase în comportamentul acestora de zi cu zi, mai ales în exprimare, folosind un ton poruncitor și așteptând executarea imediată a sarcinilor date, chiar dacă partea adresantă era un civil, care, de multe ori, nefiind obișnuit cu uzanțele militare, se simțea jignit atunci când i se adresau expresii puțin mai tari și pe un ton energic.

În acest sens, pentru a se evita conflictele apărute între unii comandanți de Gardă Națională și autoritățile civile sau chiar membrii Frontului Renașterii Naționale, la 22 decembrie 1939, Comandamentul Gărzii Naționale a trimis o Circulară adresată tuturor comandanților de județe, în care erau sugerate modalitățile de adresare către șefii de autorități sau instituții. Astfel, în contactele cu aceștia, comandanții trebuiau să evite:

„Expresii tari sau termeni militari, fie scris sau verbal;

Întrebuințarea față de șefii autorităților a tonurilor cu caracter imperativ;

Cel mai bun procedeu e să vă prezentați personal și în termeni de deferență, cu stăruințe, asupra celor ce aveți de propus sau a cere;

Adresele scrise să fie în termeni cât mai respectuoși și să nu fie întrebuințate decât în cazuri când nu pot fi soluționate verbal;

În contactul cu membrii F.R.N., evitați formulele militare și tonul imperativ, căci nu folosesc acestei instituții ... în fine, întrebuințați în toate ocaziile persuasiunea și duhul blândeții, care ajută mai mult și atrag pe individ” ⁶².

⁶¹ *Ibidem*, f. 151.

⁶² *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1939, f. 93.

În aceeași lună, Garda Națională din Putna a avut o activitate foarte intensă, axată, în special, datorită condițiilor internaționale, pe acțiunea de strângere de fonduri și bunuri pentru „Înzestrarea Armatei și ajutorarea familiilor concentraților nevoiași”.

În fiecare comună trebuiau să se înființeze Comitete formate din doamne, care în numele Gărzii Naționale să strângă donații pentru „*ostașii noștri, care, sub asprimea vremii, stau de strajă la hotar, cu mâna înghețată pe armă și picioarele adânc înfipite în noroiul potecilor pe care le cutreieră, neînfrânți în credința lor ... să ne gândim la sănătatea lor, la cât le-ar fi de folos o flanelă de lână, un ciorap și o mănușă călduroasă... Nu cerem nimic de la cei ce nu au. Primiți tot ce vi se dă și pe măsură ce se strâng, duceți-le la comandantul de plasă, care va da un bon de primire. Comandantul de plasă va face un pachet cu bunurile donate, pe care îl va trimite la Depozitul Central de Echipament al Armatei*”⁶³, se arăta în Circulara adresată de către Comandamentul Gărzii Naționale comandanților de județe.

Efectele acestui îndemn se fac imediat simțite. La sfârșitul lunii decembrie 1939, Garda Națională din Plasa Mărășești îl înștiința pe colonelul Alexandru Bute că în urma ordinelor și sfaturilor date comandanților comunali, au fost înființate în câteva comune Comitete pentru strângerea de ajutoare pentru Armată. Astfel, în comuna Pădureni s-au colectat 31.000 lei, iar în comuna Satu - Nou, 90.000 lei, bani care au fost vărsați în contul „Înzestrării Armatei”. De asemenea, s-au strâns sume de bani și alimente pentru familiile sărace, iar Depozitului Armatei i-au fost trimise cinci perechi de ciorapi și cinci perechi de mănuși din lână. Cu ocazia convocării tuturor comandanților de comune și sate, pentru explicarea pe larg a ordinelor legate de organizarea Gărzilor Naționale, precum și a datoriilor pe care le au, comandantul Plasei Mărășești arăta că „*am constatat și zilnic îmi capăt convingerea că cei mai mulți dintre*

⁶³ *Ibidem*, dosar nr. 7 / 1939, f. 72.

*comandanți activează din convingere, în deplină armonie și colaborare cu autoritățile locale”*⁶⁴.

În Plasa Gârlele au fost organizate de către Garda Națională serbări, în cadrul cărora s-au lansat liste de subscripție pentru ajutorarea familiilor concentraților nevoiași. În comuna Făurei au fost ajutate 17 familii ale căror capi au fost concentrați, cu suma de 1.588 lei, 2.210 kg de făină, 3.630 kg de mălai, 476 kg de fasole, orez în valoare de 566 lei, zahăr de 816 lei, fidea de 564 lei și săpun de 594 lei.

De asemenea, în comunele și satele de podgorie, din inițiativa comandantului de plasă, a fost colectată cantitatea de 1.960 litri de vin, care a fost distribuită soldaților din Regimentul 5 Artilerie Grea, care prin comandantul său, a adresat mulțumiri Gărzii Naționale⁶⁵.

Și în Plasa Troțuș au fost organizate serbări, cu ocazia cărora au fost strânse sume de bani și alimente ce au fost distribuite familiilor concentraților. Comandantul Gărzii Naționale a Plasei Troțuș arăta că acțiunea de ajutorare a avut un impact pozitiv asupra populației, în special a celei nevoiașе, *„care vede astfel săvârșindu-se fapte umanitare și caritabile ce nu le-a mai văzut până acum”*⁶⁶.

În Plasa Ciușlea, care la sfârșitul lunii decembrie 1939 avea 91 de membri ai Gărzii Naționale, comandantul de plasă a ținut o serie de ședințe în satele Răchitosu, Doaga și Strejescu, în cadrul cărora a făcut propuneri cu privire la înființarea unor Comitete care să strângă donații pentru Armată în numele Gărzii Naționale.

În comuna Ciușlea, comandantul de aici se afla în posesia unor informații referitoare la primarul comunei, Traian Bonțescu, căpătate de la membrii Gărzii Naționale, în virtutea dreptului de a veghea asupra *„mersului administrației”*.

Primarul Traian Bonțescu, deși trebuia să se prezinte la Serviciul Silvic pentru a primi bonuri de lemne pentru familiile

⁶⁴ *Ibidem*, dosar nr. 8 / 1939, f. 170.

⁶⁵ *Ibidem*, dosar nr. 6 / 1939, f. 128.

⁶⁶ *Ibidem*.

concentrațiilor, nu a făcut acest lucru, lăsând oamenii, în toiul iernii, fără încălzire. De asemenea, nu luase nicio măsură pentru colectarea de bani și alimente pentru cei sărmani. Pe lângă acestea, primarul fusese condamnat la 15 zile de închisoare corecțională pentru calomnie și injurii adresate preotului D. Zugravu, având pe rol încă un proces pentru denunț calomnios împotriva aceluiași preot. Tot pentru denunț calomnios, împotriva învățătorului Alexandru Cristea, era acționat în instanță, având termen de judecată în ziua de 1 martie 1940.

Același primar era vinovat de abuz, căci rechiziționase, fără acte și în folosul său, mai multe bunuri ale locuitorilor. Pentru instigare contra Armatei, primarul Traian Bonțescu avea un dosar pe rol la Regimentul 74 Infanterie. În fine, era acuzat că nu a convocat comercianții din comună pentru a le prezenta ordinele referitoare la reprimarea speculei și nu efectuase niciun control în acest sens.

T. P. Gavrilă, pensionar militar și comandantul Gărzii Naționale din Ciușlea, s-a adresat lui Alexandru Bute, arătând că „*deși este culpabil de atâtea fapte, primarul Traian Bonțescu nu a fost înlocuit, fapt care nemulțumește și demoralizează populația aflată în suferință*”⁶⁷ și cerea înlocuirea de urgență a acestuia.

Și în Plasa Biliești, Garda Națională de aici, dispunea de un serviciu de informații foarte activ. Comandantul de aici îl informa pe colonelul Alexandru Bute, la sfârșitul lunii decembrie 1939, despre starea de spirit a locuitorilor, aflată în strânsă legătură cu evoluția evenimentelor internaționale și situația economică a țării.

În comuna Biliești, în ceea ce privește activitatea politică, toată populația aderase la Frontul Renașterii Naționale, împreună cu fruntașii fostelor partide politice care, în viziunea comandantului, erau mulțumiți că au scăpat de vechile obligații politice, nemaifiind obligați să încalce legea la ordinele șefilor.

⁶⁷ *Ibidem*, dosar nr. 8 / 1939, f. 180.

O adevărată problemă o reprezenta starea economică, locuitorii din întreaga plasă fiind foarte săraci, atât din cauza distrugerilor provocate de către germani în timpul Primului Război Mondial, dar și din cauza lipsei uneltelor agricole performante.

La toate acestea se adăugau dobânzile mari la creditele agricole și un lung șir de ani secetoși. O mare greutate care era simțită de populația locală, era lipsa lemnului de foc care se făcea simțită mai ales la familiile celor concentrați. În schimb, concentrările, rechizițiile, precum și cantonarea trupelor în întreaga zonă a Plasei, deși erau apăsătoare, erau privite ca o datorie ce se impunea pentru apărarea țării.

În problema politicii externe, comandantul arăta că „oamenii sunt mulțumiți de politica de neutralitate ce se ducea față de beligeranți. O apropiere față de Franța și Anglia este bine privită de populația românească, oamenii manifestându-și simpatiile lor față de ajutorul dat de către acestea în războiul trecut. O apropiere față de Germania nu se concepe în mintea populației românești, care a suferit multe pagube din cauza politicii ei de agresiune. La fel față și de Ungaria. Starea de spirit este liniștită, sentimentele naționale și patriotice sunt adânc înrădăcinate în inimile românilor, fiind toți gata pentru orice sacrificiu față de Rege și Țară”⁶⁸.

La Focșani, accentul activității Gărzii Naționale se punea pe instrucția și educația membrilor. Colonelul Alexandru Bute răspundea comandantului Gărzii Naționale a Ținutului Dunărea de Jos cu privire la programul de instrucție a membrilor Gărzii Naționale, care nu se desfășurase conform planului. Colonelul motiva că „70 - 80 % din membri sunt oameni trecuți de 40 de ani, mai greoi, cu griji de familie, nevoiași în majoritatea lor, iar cei mai tineri, fiind concentrați, la venirea lor din când în când în comună, în mici permisi, caută a-și vedea de familiile lor, aprovizionându-le cu alimente, lemne etc ... de aceea, nu s-au putut executa decât parțial directivele primite în legătură cu instrucția și educația. Credem că va

⁶⁸ Ibidem, p. 177.

mai trece timp până ce-i vom putea obișnui cu programe regulate de instrucție. Aceasta este realitatea”⁶⁹.

Pentru a compensa lipsa instrucției, Alexandru Bute a căutat să revigoreze activitatea educațională, printr-o serie de conferințe și îndreptarea membrilor către Biserică, pe care, afirma el, o uitaseră cu totul. Astfel, membrii Gărzii Naționale asistau regulat la slujbele religioase, ascultând predica zilei și cuvântarea comandantului respectiv. Cu ocazia depunerii Jurământului, noii membri au audiat o conferință despre ideologia Frontul Renașterii Naționale și rostul Gărzilor Naționale.

La jumătatea lunii decembrie 1939, generalul Constantin Barca a conferențiat despre „*Înfăptuirile celor doi Regi: Carol I și Ferdinand I*”, în fața membrilor Gărzii Naționale din Focșani și a unui numeros public. Pe lângă activitățile educative, membrii Gărzii Naționale din Focșani au desfășurat o intensă activitate de ajutorare a familiilor celor concentrați. Constituiți în comitete și cercetând pe teren fiecare caz în parte, membrii Gărzii Naționale au întocmit tabele cu cei aflați în suferință, pe care le-au prezentat Primăriei Orașului Focșani pentru soluționare⁷⁰.

Încă de la 15 decembrie 1939, plutonierul major în rezervă Firu Topor a fost însărcinat, de către primarul orașului Focșani, cu conducerea Biroului de Ajutorare a familiilor concentraților. Principalele activități ale Biroului erau: înscrierea membrilor familiilor concentraților în Garda Națională; extragerea celor 680 de concentrați din tablourile statistice ale celor 14 parohii și trecerea lor într-un registru special repartizat pe străzi; soluționarea reclamațiilor scrise și verbale ale familiilor concentraților și nevoiașilor.

Până la 1 februarie 1940, s-au distribuit ajutoare familiilor concentraților, o dată la 543 de familii și a doua oară la 173 de familii. De asemenea, familiile nevoiașilor, în număr de 80, au beneficiat și

⁶⁹ *Ibidem*, dosar nr. 18 / 1939, f. 178.

⁷⁰ *Ibidem*.

ele de sprijin. Familiile concentraților și ale săracilor cu mai mulți copii au primit, pe lângă ajutoare în natură, încălțăminte și bani.

Plutonierul major în rezervă, Bratu Constantin a măcinat și distribuit familiilor sărace, la 5 decembrie 1939, 700 kg de porumb, iar la 14 decembrie 1939 a luat parte la acțiunea de ajutorare cu lemne de foc a familiilor concentraților ⁷¹.

Și în județ, Garda Națională a întreprins o vie activitate pentru ajutorarea celor aflați în suferință, precum și pentru aprovizionarea Armatei.

În Plasa Gârlele, în comunele Vărsătura și Jariștea, s-au colectat 1.900 litri de vin, trei perechi de mănuși, 24 de ștergare, trei cămăși, două perechi de izmene și două perechi de ciorapi din lână, care au fost trimise Depozitului Central de Echipament al Armatei. Din comuna Mera s-au strâns și distribuit către 12 familii de concentrați de aici 160 kg de porumb, 50 kg de fasole, 60 kg de prune uscate și 8 kg de zahăr.

În Plasa Mărășești, membrii Gărzii Naționale au donat cantinei școlare din comuna Neicu suma de 12.000 lei. Din comuna Pădureni s-au strâns și expediat, de către membrii Gărzii Naționale, Depozitului Central de Echipament al Armatei, cinci perechi de ciorapi și cinci perechi de mănuși din lână. Membrii Gărzii Naționale din comuna Satu - Nou au subscris pentru „Înzestrarea Armatei” cu suma de 1.000 lei, iar cei din comuna Străoane de Sus au ajutat familiile concentraților cu suma de 3.217 lei.

În comunele din Plasa Trotuș s-au colectat pentru familiile concentraților și nevoiașilor: 4.304 kg de mălai, 1.249 kg de făină, 286 kg de fasole, 118 kg de ceapă, 1 kg de brânză, 85 de căruțe cu lemne și suma de 8.459 lei. Comuna Păunești a contribuit cu 10 kg de lână și 140 de metri de pânză de casă pentru nevoile armatei și 60 kg de săpun, șase cămăși, patru perechi de izmene, 400 kg de porumb și 2.300 lei pentru familiile concentraților ⁷².

⁷¹ *Ibidem*, dosar nr. 8 / 1939, f. 190.

⁷² *Ibidem*, dosar nr. 7 / 1939, f. 148.

Au existat cazuri când comandanții Gărzii Naționale din diferite comune au distribuit inechitabil ajutoarele sau nu și-au îndeplinit sarcinile în totalitate.

Astfel, în comuna Andreiașu, comandantul local, în loc să distribuie lemne de foc familiilor concentraților și săracilor, acesta i-a dat fiicei sale, al cărei soț era concentrat, 18 căruțe cu lemne, deși aceasta avea o situație materială destul de bună.

Ștefan Marin, comandantul Gărzii Naționale din Broșteni, a refuzat să dea lemne și porumb femeilor Stanca Crăciun și Ioana Stoian, ale căror soți erau concentrați. În urma reclamațiilor acestora, comandantul de plasă a luat măsuri ca greșeala să fie reparată și să nu se mai repete.

În Tg. Sascut, Leonida Burlui, comandantul local, fost legionar, la fel ca și marea majoritate a membrilor, nu se afla pe placul Jandarmeriei. Era acuzat că, la fiecare convocare a membrilor Gărzii Naționale, se folosea de ocazie pentru a ține legătura cu foștii legionari și că nu avea niciun atașament față de noul sistem politic.

Legiunea de Jandarmi Putna arăta colonelului Alexandru Bute că „în Tg. Sascut sunt alți locuitori de încredere pentru F.R.N. și foști gradați în armată. Din această cauză, populația nu privește cu ochi buni actuala conducere a Gărzii Naționale din Tg. Sascut”⁷³.

La Panciu, Șerban Păvălache, cu ocazia unei conferințe ținute de către prefectul județului, promisese în public să subscrie cu suma de 5.000 lei pentru „Înzestrarea Armatei”, bani pe care nu i-a donat niciodată.

C. V. Cojocaru, comandantul Plasei Mărășești, se adresa lui Alexandru Bute, la 15 februarie 1940, cu privire la Șerban Păvălache, arătând că „nu se poate lucra cu acesta, nu depune nici un fel de activitate, parcă nici n-ar exista în oraș un comandant de Gardă Națională. În ziua de 3 februarie 1940 am dat ordin de convocare pentru toți comandanții din plasă la 10 februarie, ora 10 dimineața. Cu toate că primise orădinul și în dimineața de 10 februarie l-am

⁷³ Ibidem, dosar nr. 8 / 1939, f. 66.

*invitat personal, acesta n-a venit, trimișând vorbă că are de târguit ... Garda Națională din Panciu e aproape inexistentă, căci eu, în diferite ocaziuni și nevoi ce am cu câte un membru al Gărzii, nu-l găsesc, căci membrii înscriși din oraș nu știu dacă sunt 3 - 4, restul sunt din satele alipite Panciului”*⁷⁴. Colonelul Alexandru Bute este rugat să îl înlocuiască pe Șerban Păvălache „*cu un altul care să se înhame cu drag la muncă, căci multe mai sunt de făcut în oraș*”⁷⁵. În urma acestui demers, la 23 februarie 1940, în fruntea Gărzii Naționale din Panciu a fost numit Gheorghe Popescu⁷⁶.

Din motive personale, dar și fiindcă nu era pe placul comandantului Gărzii Naționale a Ținutului Dunărea de Jos, la 28 februarie 1940, colonelul Alexandru Bute a demisionat din funcția de comandant al Gărzii Naționale Putna, îndemnându-i pe membrii locali „*să ducă mai departe lupta pentru închegarea unităților și realizarea tuturor nevoilor obștești*”⁷⁷.

În locul său a fost numit colonelul Toma Nadolu, în vârstă de 55 de ani, absolvent al Școlii Militare de Infanterie și al Școlii Superioare de Război. Născut în comuna Roșiile, județul Vâlcea, la 30 martie 1885, Toma Nadolu a ajuns prin căsătorie la Focșani, beneficiind de o situație materială foarte bună: o casă dotată în Focsani, compusă din șase camere de locuit și patru dependințe și o fermă în Sascut, compusă din 25 de hectare de teren arabil, două hectare de vie, un hectar de pomi fructiferi, hambar și crămă.

Distingându-se în cariera militară, Toma Nadolu a fost foarte apreciat de către superiorii săi, fiind decorat pentru faptele sale în numeroase rânduri: Medalia „*Avântul Țării*”, în 1913, „*Crucea Comemorativă*”, în 1918, Ordinul „*Mihai Viteazul*”, în 25 ianuarie 1918, „*Coroana României*”, în 1922, Medalia

⁷⁴ *Ibidem*.

⁷⁵ *Ibidem*.

⁷⁶ *Ibidem*, f. 76.

⁷⁷ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1940, f. 143.

„*Semnul Onorific de Aur pentru 25 de ani de Serviciu în Armată*”, în 1922 și Ordinul „*Steaua României*”, în 1935⁷⁸.

Adept înfocat al Frontului Renașterii Naționale, Toma Nadolu se adresa colaboratorilor săi apropiați din Garda Națională Putna cu ocazia instalării în fruntea acesteia, avertizându-i cu privire la pericolul extern ce pândea țara și îndemnându-i la unitate: „*Gândiți-vă la focul uriaș ce arde de jur împrejurul granițelor noastre și dacă nu știm să ne unim ca să-l stăvilim, ușor vom deveni scrum și cenușă*”⁷⁹.

La scurt timp după preluarea funcției, Toma Nadolu a decis ca avocatul focșănean Ioan T. Voicu să fie numit în funcția de ajutor de comandant al Gărzii Naționale din județul Putna⁸⁰.

La 10 martie 1940, Toma Nadolu a ținut o ședință în fața unui mare număr de membri ai Gărzii Naționale, cerând acestora explicații asupra modului în care au activat până atunci.

Ștefan Gheorghe, membru al Gărzii Naționale și reprezentant al Băncii „*Frăția*”, raporta că el a întreprins o susținută companie de a atrage noi membri, atât la orașe cât și la sate, și a dat sfaturi oamenilor în ceea ce privește igiena locuințelor.

Constantin Mateescu fusese însărcinat să acorde sprijin Serviciului Sanitar pentru vaccinarea a 5.000 de copii, slujbă pe care o îndeplinise foarte bine, acesta întocmind citațiile prin care părinții erau înștiințați să se prezinte împreună cu copiii lor, pentru vaccinare, după un anumit program. Operațiunea a durat o săptămână și se aprecia că, fără sprijinul acordat de Garda Națională, Serviciul Sanitar ar fi întârziat cel puțin o lună în acest caz.

Sandu Pascu, prin sfaturile ce le-a dat confrăților săi negustori, i-a ajutat pe aceștia să-și pună în ordine registrele și listele ce trebuiau afișate pentru combaterea speculei.

Ioan Boboceă, pe lângă sprijinul acordat Serviciului Sanitar, a activat în comitetul format din preoții și institutorii din Focșani în

⁷⁸ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1939, f. 205.

⁷⁹ *Ibidem*, dosar nr. 2 / 1940, f. 146.

⁸⁰ *Ibidem*, f. 220.

vederea străngerii fondurilor necesare pentru funcționarea unei cantine școlare și a participat și la organizarea apărării pasive.

Firu Topor, membru al Gărzii Naționale din 15 mai 1939, raporta că a fost delegat la Abatorul comunal pentru a asista la tăierea a două vite, care au fost apoi vândute, iar comisia desemnată pentru fixarea prețurilor la carne a putut să afle media tuturor cheltuielilor legate de sacrificarea unui animal și beneficiul obținut în urma vânzării cărnii. Pe lângă aceasta, Firu Topor înlocuia la conducerea Biroului de ajutorare a familiilor concentraților și nevoiașilor pe un funcționar al Primăriei Orașului Focșani, care era concentrat.

Ion Brătilă a adus la cunoștința autorităților informații legate de sătenii care doreau să-și vândă vitele la prețuri derizorii, „*căci prin sate se zvonea că armata le va rechiziționa pe bonuri*”⁸¹.

Pentru luna februarie 1940, comandantul Gărzii Naționale din Plasa Gârlele arăta că familiile concentraților din orașul Odobești au primit ajutoare în valoare de 93.297 lei, pe lângă următoarele donații: 6 metri de lemne, 500 kg de mălai, 5 kg de săpun, 43 de pâini, 33 kg de brânză și 20 kg de făină. Corectitudinea cu care s-au împărțit aceste bunuri a făcut ca toate familiile să fie mulțumite.

Tot pentru familiile concentraților, au fost constituite comitete comunale, însărcinate cu strângerea de fonduri și lansarea listelor de subscripție pentru ajutorarea familiilor sărace. Încasările urmau să se centralizeze la plasă și, de aici, să fie împărțite comunelor cele mai sărace.

În dimineața zilei de 11 februarie 1940, comandantul Plasei Gârlele, împreună cu secretarul de plasă și cel al orașului Odobești au fost în comuna Vărsătura, unde au fost bine primiți de către locuitori. Aici, după ce au vorbit despre menirea Frontului Renașterii Naționale și a Gărzii Naționale, aceștia au ascultat doleanțele sătenilor și au promis acestora să intervină la autoritățile în drept pentru scutirea acestora de rechiziții, în special a căruțelor cu boi, întrucât cele mai multe vite erau bolnave.

⁸¹ *Ibidem*, dosar nr. 8 / 1939, f. 203.

În aceeași zi, la ora 16, a avut loc convocarea membrilor Gărzii Naționale din Odobești. După discuțiile ținute de secretarul de plasă și cel al Școlii Viticole, Gheorghe Constantinescu, preotul Danciu a vorbit despre religie și datoria creștinească față de Tron și Țară. Comandantul Gărzii Naționale a Plasei Odobești a vorbit despre bombardamentele de aviație, efectele devastatoare ale acestora și modul de apărare împotriva lor.

În acest sens, între 12 - 17 februarie 1940, în localul Primăriei comunei Gârlele s-au ținut cursuri de Apărare Pasivă cu toți capii autorităților de aici, iar la sfârșit s-au dat teze pentru verificarea cunoștințelor acumulate⁸².

Și în Plasa Adjud. Garda Națională de aici a avut o intensă activitate în luna februarie 1940. În colaborare cu autoritățile locale, membrii Gărzii au întocmit tabele cu persoanele care aveau nevoie de semințe, au fost numărate vitele de muncă și s-a cercetat starea uneltelor în vederea începerii campaniei agricole. Familiile concentraților și săracilor au fost ajutate din bunăvoința autorităților locale, iar din inițiativa particularilor s-a colectat și trimis Prefecturii județului suma de 10.000 lei pentru susținerea financiară a concentraților din alte părți. Subscrierile pentru „Înzestrarea Armatei și ajutorarea familiilor concentraților nevoiași” s-au cifrat în Plasa Troțuș la peste două milioane de lei, majoritatea sumei fiind donată de către funcționari, cei mai mulți făcând parte din Garda Națională.

Cu sprijinul Gărzii Naționale, în comunele Păunești și Sascut și în orașul Adjud s-a constituit câte un post de pândă pentru alarmă în caz de pericol aerian, toate posturile fiind conectate la Centrala Apărării Passive din Focșani.

Pe lângă aceste realizări, Garda Națională din Plasa Troțuș a întreprins o intensă campanie de culegere de informații privind starea de spirit a locuitorilor. Comandantul Plasei raporta colonelului Alexandru Bute nemulțumirile sătenilor și cerea luarea măsurilor pentru îmbunătățirea situației acestora: „În comunele Adjudu - Vechi,

⁸² *Ibidem*, f. 193.

Anghelești, Bâlca, Berești, Burcioaia, Copăcești, Cornățel, Coșofenești, Păncești, Păunești, Ruginești, Sascut și Urechești, locuitorii sunt hărțuiți mereu cu rechizițiile la coloana de lucru Căiuși, pentru șoselele naționale Adjud - Bacău, Adjud - Căiuși și Adjud - Homocea. Vitele sunt bolnave de febră aftoasă încă din vară, dar cu toate acestea ei nu sunt slăbiți deloc cu rechizițiile și mulți dintre ei vând vitele pe ascuns, pe prețuri derizorii, pentru că au mult de suferit. Locuitorii din Ruginești au soldați cantonași în comună și suferă foarte mult, căci trebuie să dea din lemnele lor soldaților și nu au bani să cumpere altele ...”⁸³.

La sfârșitul ședinței, Toma Nadolu a cerut membrilor Gărzii Naționale din Putna să-și intensifice activitatea de propagandă și să-i „*dea ajutorul neprecupeșit pentru a conduce această operă ce este pornită din dorința M. S. Regelui Carol al II - lea*”⁸⁴.

În luna martie 1940, Comandamentul General al Gărzilor Naționale înștiința comandanții de județe cu privire la decesul unor familii întregi în toată țara, de foame sau de frig și cerea acestora să se ia urgente măsuri ca astfel de cazuri să nu se mai repete: „*Aveți datoria să sfătuiți și să îndrumați pe membrii Gărzii ca, în zilele de sărbătoare, să cerceteze periferiile orașelor și satelor și, acolo unde vor găsi copii sărmani, bătrâni neputincioși, bolnavi și oameni infirmi, fără mâncare și căldură, să li se vină în ajutor pentru a nu se mai întâmpla ceea ce zilnic se întâmplă. Vă recomand din nou, să asigurați în permanență asistența socială pentru văduve, orfani, infirmi și bătrâni năpăstuiți de soartă, ei și numai ei având dreptul să se bucure de atenția noastră*”⁸⁵.

Din fericire, în județul nostru nu au existat cazuri de deces a vreunei persoane din cauza frigului sau a foamei, comandanții Gărzilor Naționale de plasă conlucrând cu autoritățile locale pentru ajutorarea celor aflați în suferință.

⁸³ *Ibidem*, f. 195.

⁸⁴ *Ibidem*, f. 203.

⁸⁵ *Ibidem*, dosar nr. 7 / 1939, f. 235.

Comandantul Plasei Vrancea, compusă din 14 comune, raporta că din toate colectele organizate de către autoritățile comunale, pe lângă sprijinirea celor fără posibilități materiale, s-au donat Depozitului Central de Echipament al Armatei cămăși, izmene, ciorapi, batiste și săpun, precum și suma de 2.560 lei ⁸⁶.

Pentru „Înzestrarea Armatei” au subscris și următorii comandanți de plasă: Constantin V. Cojan din Mărășești, cu suma de 8.000 lei, Teodor Trifescu, comandantul Plasei Zăbala, cu suma de 2.000 lei, Maței Andronic din Năruja, cu 2.000 lei, Vasile Buhuș, de la Garda Națională din Paltin, cu suma de 2.000 lei, Vasile Pepene, comandantul din Plasa Reghiu, cu 2.000 lei și fostul comandant al Gărzii Naționale din Putna, tot cu 2.000 lei ⁸⁷.

O mare problemă în întreaga țară era legată de lipsa uniformelor, pe care membrii Gărzii Naționale nu puteau să și le cumpere, fiind prea scumpe, dar și ținuta acestora, care, uneori, lăsa de dorit. Astfel, în urma defilării la care au participat membrii Gărzii Naționale din fiecare oraș la 27 februarie 1940, s-a constatat că aceștia s-au prezentat sub așteptări: „*Oameni bătrâni, lipsiți de vioiciune și coeziune în mișcări, ținută neglijentă, nebărbierii, netunși. Felul cum s-au prezentat a făcut în unele părți o impresie dezagreabilă, atât autorităților, cât și publicului*” ⁸⁸.

Pentru a preîntâmpina asemenea situații, Toma Nadolu, comandantul Gărzii Naționale Putna, a dispus ca oamenii care vor mai participa la defilări să fie aleși dintre cei mai prezentabili, cu o ținută îngrijită și să fie din timp pregătiți, căci „*mai preferabil să defileze mai puțini, dar mai bine prinși în mână*” ⁸⁹.

Printre primele măsuri luate de către Toma Nadolu au fost destituirea comandantului din comuna Domnești, Cristea Stoian, „*stăpânit de viciul beției și care nu desfășoară nici o activitate, fiind*

⁸⁶ Ibidem, f. 214.

⁸⁷ Ibidem, f. 225.

⁸⁸ Ibidem, dosar nr. 18 / 1939, f. 207.

⁸⁹ Ibidem.

ca și inexistent, dând un urât exemplu prin viciul prin care este stăpânit”⁹⁰ și a lui Vasile Robu, comandantul Gărzii Naționale din comuna Pufești, „destituit în 1939 din funcția de primar și care nu corespundea menirii ce o avea în Garda Națională, nu colabora cu administrația locală și era ca inexistent în activități și organizare”⁹¹.

Prin intermediul subordonaților săi, care au întocmit rapoarte informative cu privire la starea de spirit a locuitorilor, Toma Nadolu a înțeles situația locuitorilor de la sate și grijile care-i apăsau: „Se observă, ca și în trecut, în ceea ce privește pătrunderea ideilor F.R.N. în masele populare, o rezervă, nu dezaprobare, atât din partea intelectualilor, cât și din partea celorlalți. Țăranul e cel mai mulțumit; în vetrele satelor domnește o liniște și înțelegere frățească. Politicienii vechi, rău fac astăzi, când se duc prin sate și cu foștii lor partizani dau mâna, zâmbind, iar cu vechii adversari politici nici nu vorbesc. Masele nu ies din rezerva lor decât atunci când văd fapte. Din combaterea speculei, ajutorarea în mod larg a familiilor concentraților și a celor nevoiașе, măsurile sanitare, ofensiva agricolă, toate acestea sunt privite cu mult interes și multă dragoste de către populație. Pentru a obține rezultate apreciabile însă, mai ales în combaterea speculei, e nevoie absolută de concursul tuturor, prin urmare, completa independență a noastră în activitate, fără nici un amestec din partea celor interesați, în așa fel încât să nu rămână nici urmă din cenușa trecutului politic”⁹².

În ceea ce privește numărul de membri ai Gărzii Naționale Putna, la 27 martie 1940, colonelul Toma Nadolu a informat Comandamentul General al Gărzii Naționale a Ținutului Dunărea de Jos că în județul Putna există următorul efectiv: în Focșani erau două companii a câte patru plutoane, totalizând 334 de membri, în Plasa Biliești existau opt plutoane, dintre care șapte formate din două grupe și unul format dintr-o grupă, totalizând 790 de membri; în Plasa

⁹⁰ *Ibidem*, dosar nr. 2 / 1940, f. 18.

⁹¹ *Ibidem*.

⁹² *Ibidem*, f. 14.

Gârlele era o companie, totalizând 1.287 de membri, dintre care 478 la dispoziție și 800 de completare; în Plasa Mărășești erau 665 de membri, dintre care 337 la dispoziție și 328 de completare; Plasa Troțuș dispunea de 1.125 de membri, 296 fiind la dispoziție, iar 829 de completare; în Plasa Vrancea erau 396 de membri, toți fiind disponibili; Plasa Zăbala avea 441 de membri, 352 la dispoziție și 89 de completare. Cu toate că Garda Națională din județul Putna avea un efectiv destul de însemnat, nici măcar un singur membru nu posedă uniformă⁹³.

În comuna Jorăști, la sfârșitul lunii martie 1940, comandantul de aici, Mihalache Timir, i-a raportat lui Toma Nadolu activitatea membrilor de aici. Cu sprijinul autorităților locale au fost organizate mai multe serate în scopul ajutorării familiilor concentraților și săracilor. Comuna fiind mică, s-au strâns 1.949 lei, însă, pentru a strânge mai mulți bani, membrii Gărzii Naționale au colectat porumb de la sătenii mai înstăriți, pe care apoi l-au vândut, obținând 1.857 lei. Suma totală de 3.706 lei a fost împărțită familiilor cu greutate financiară. Pe lângă acești bani, la cererea lui Mihalache Timir, Primăria Comunei Jorăști a mai donat din fondul comunal suma de 4.000 lei, în același scop. Din partea Prefecturii Județului Putna au fost împărțite la 20 de familii ale concentraților 600 kg de porumb⁹⁴.

Cu toate că Garda Națională a desfășurat o intensă propagandă pentru a pregăti locuitorii să facă față pericolului reprezentat de bombardamentele aeriene, în urma exercițiului de apărare pasivă desfășurat la 14 mai 1940, s-a constatat „că populația nu e încă pătrunsă de grozăviile ce le pot cauza bombardamentele aeriene, căci în loc să caute un gang, o pivniță, un ascunziș oarecare, oamenii tot se mai plimbau pe străzi și ieșeau din case, făcând pe curioșii, ca să vadă ce se petrece; alții se ascundeau sub pomi, pe bulevarde sau se lipeau de zidurile caselor”⁹⁵.

⁹³ *Ibidem*, f. 62.

⁹⁴ *Ibidem*, dosar nr. 7 / 1939, f. 261.

⁹⁵ *Ibidem*, dosar nr. 4 / 1940, f. 106.

O zi mai târziu, Toma Nadolu a comunicat comandanților de plasă Ordinul Secret nr. 557 / 1940 al Comandamentului General al Gărzii Naționale - Serviciul Mobilizări, cu privire la organizarea formațiunilor de mobilizare.

Astfel, toți membrii Gărzii Naționale care erau trecuți de vârsta de 50 de ani, rezerviști scutiți, dispensați sau reformați, în stare să poarte arma, erau mobilizați în acele formațiuni, erau considerați în serviciul armatei, iar autoritățile civile sau militare nu aveau drept de rechiziție asupra lor. Cea mai mică unitate pentru mobilizare era echipa, formată din cinci oameni și un comandant, care trebuia să nu facă parte din cadrele active ale armatei sau să fie mobilizat pentru lucru. Comandantul unităților de mobilizare putea fi chiar titularul Gărzii Naționale din satul respectiv, dacă îndeplinea calitățile mai sus amintite. Dacă titularul pe timp de pace nu îndeplinea acele condiții, unitățile de mobilizare urmau să fie conduse de către ajutorul de comandant, care era obligat să ia parte la toate programele de pregătire ale unităților respective ⁹⁶.

La 17 mai 1940, formațiunile de mobilizare ale Gărzii Naționale din județul Putna numărau 1.466 de membri ⁹⁷, care între 1 și 30 iunie 1940 au avut un susținut program de instrucție ⁹⁸.

Cu toate eforturile depuse de către colonelul Toma Nadolu, pentru revigorarea Gărzii Naționale din județul Putna, în luna iunie 1940, într-un Raport înaintat Comandamentului General al Gărzii Naționale, acesta arăta eșecul politicii de atragere a elementelor de valoare din cadrul Gărzii și, implicit, ineficacitatea acesteia. Pentru o mai bună înțelegere a cauzelor care au determinat ca Garda Națională din Putna să nu se ridice la înălțimea așteptărilor, redăm integral următorul document:

„Războiul devine din ce în ce mai intens, amenințând să se extindă. Din modernismul războiului de azi se desprinde importanța

⁹⁶ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1940, f. 22.

⁹⁷ *Ibidem*, f. 43.

⁹⁸ *Ibidem*, f. 18.

covârșitoare a organizării apărării spatelui frontului, în special contra parașutiștilor sau a provocatorilor de panică. Acest rol îl au azi jandarmii, premilitarii și Gărzile Naționale, care trebuie înarmate și pentru care s-a început organizarea și executarea programului de instrucție. Măsura e foarte bună, dar, insuficientă. Necesitatea cere ca toată națiunea să fie chemată și pusă în stare să poarte o armă, adică să se servească de ea. Ori, în Gărzile Naționale avem puțini înscriși și din acești puțini, de tot felul, strălucind prin absență intelectualii și fruntașii. Aceasta e realitatea! În Garda Națională avem insuficiență calitativă și cantitativă. Cei care s-au înscris la început au fost elemente slabe, făcând-o din curiozitate, alții de teamă, unii crezând în oarecare avantagii (negustorii și meseriașii), prea puțini fiind pătrunși de importanța acestei organizații. Ori numai cu analfabeții, cu drojdia, cu toți agenții electorali, cu bătăușii, nu se poate pune temelia solidă, din orice punct de vedere ar fi privită chestiunea. Un exemplu: la Focșani n-avem înscriși nici un profesor, nici un institutor, nici un intelectual, funcționarii fiind înscriși numai cu numele, neactivând. Avem pensionari grade inferioare, câștiga negustori și meseriași, oameni fără profesii, unii chiar cu diferite viții. În județ, la fel. Cu ocazia diferitelor manifestațiuni nu ne putem impune, prestigiul suferă, toți ceilalți stând deoparte, ca o ironie. S-au făcut apeluri la toate instituțiile, însă a-i convinge sufletește este o armă cu puțină eficacitate și care reclamă timp. Trebuie luate măsuri restrictive. Sunt de părere ca, după cum orice funcționar e obligat să facă dovada înscrierii în F.R.N. să fie obligat să activeze și în Garda Națională; dovada activării în Garda Națională să i se ceară la avansare, transfer etc. Meseriașii și negustorii, de câte ori au de scos câte un act de la Camera de Comerț sau Muncă, să prezinte dovada activării lor în Garda Națională. Cei fără profesii să aibă obligația de a prezenta dovada activării în Garda Națională în toate ocaziile: la un proces, când au nevoie de vreun act etc. Numai astfel, avându-i înscriși pe toți, s-ar putea păși la o reorganizare rapidă, s-ar putea descongiona cafenelele care gem de patrioți la orice oră din

zi și din noapte. Tot Românul, valid și înarmat, toți gata de datorie pentru Patrie, Neam și Rege”⁹⁹.

La venirea sa în fruntea Gărzii Naționale din Putna, Toma Nadolu s-a arătat nemulțumit de slaba organizare din județ și a încercat ca, prin vizitarea la fața locului a organizațiilor locale să cunoască problemele pe care le aveau și să găsească o cale de a îndrepta lucrurile.

În lunile martie, aprilie și iunie 1940, cu toate greutățile cauzate de lipsa mijloacelor de transport și vremea instabilă, în afară de câteva comune din Plasa Zăbala, plasă de munte, cu drumuri impracticabile, Toma Nadolu a vizitat aproape toate comunele din județ. În luna aprilie au fost vizitate 36 de comune, în mai - 48 de comune, iar în iunie - 30 de comune. În această perioadă nu s-au mai făcut recrutări de noi membri, Toma Nadolu încercând să facă selecția celor care erau deja înscrși: „*Celor care nu activează le-am dat deja răgaz de îndreptare; comandanții de comune care nu activau sau aveau viții au fost înlocuiți ...*”¹⁰⁰.

Existau câteva sate izolate, unde Garda Națională n-a putut găsi membri nici măcar pentru formarea unei echipe, din cauza familiilor puține la număr și cu oameni cu o vârstă foarte înaintată. Cu toate aceste încercări, datorită dezinteresului arătat de către membrii Gărzii Naționale din Putna, Toma Nadolu n-a reușit să ridice această organizație la nivelul așteptat.

Alături de întreaga societate românească, Garda Națională a județului Putna s-a implicat în ajutorarea refugiaților basarabeni, care, în urma Ultimatumului sovietic din 26 iunie 1940, au fost nevoiți să-și părăsească casele și să fugă din calea cizmei bolșevice.

Pentru ușurarea suferinței acestora, în Gara Focșani a fost înființată de către membrii Gărzii Naționale și Legiunea de Străjeri

⁹⁹ *Ibidem*, dosar nr. 2 / 1940, f. 96.

¹⁰⁰ *Ibidem*, f. 149.

Putna o cantină, iar din orașele Focșani, Panciu și Mărășești a fost colectată suma de 140.140 lei¹⁰¹.

Pe fondul înrăutățirii situației militare de pe Frontul Occidental, regele Carol al II - lea a încercat să schimbe baza politică a regimului său, căutând să-i dea o formă nouă, „totalitară”, care să fie apreciată de către germani ca o schimbare a orientării politice externe și interne a regimului carlist. Astfel, la 21 iunie 1940, a fost promulgat Decretul - Lege referitor la transformarea Frontului Renașterii Naționale în Partidul Națiunii, aflat sub conducerea supremă a Regelui¹⁰².

Până la structurarea în teritoriu a noului partid, organizațiile ținutale, județene și comunale au fost girate de cadrele Frontului. Prin Înalta Decizie nr. 6 din 11 iulie 1940, Garda Națională a Frontului Renașterii Naționale a trecut sub autoritatea Partidului Națiunii, din care făcea parte integrantă, sub denumirea de Garda Partidului Națiunii. având de îndeplinit aceleași misiuni ca și mai înainte. Generalul în rezervă Petre Georgescu a fost numit comandant general al Gărzii Partidului Națiunii¹⁰³.

La sfârșitul lunii august 1940 eșecul politicii carliste era tot mai evident, pretențiile bulgare și ungare asupra Dobrogei de Sud și respectiv asupra Transilvaniei prevestind sfârșitul inevitabil al unei iluzii a regelui Carol al II - lea.

Un Raport al Gărzii Partidului Națiunii din județul Putna despre starea de spirit a locuitorilor este mai mult decât elocvent despre ceea ce credeau oamenii simpli în ceea ce privește politica dusă în ultimii ani: „Populația de la orașe, dar mai ales cea de la sate, e complet derutată. Fiecare își face următorul raționament: Dacă ne-am dat de partea Axei cu toată convingerea, căreia îi satisfacem totul în ceea ce privește aprovizionarea, dându-i și peste

¹⁰¹ Ibidem, dosar nr. 6 / 1940, f. 27.

¹⁰² Florin Müller, *Metamorfoze ale politicului românesc. 1938 - 1944*, Editura Universității din București, București, 2006, p. 267.

¹⁰³ Ibidem, p. 269.

disponibil din produsele noastre, atunci de ce ne lasă în vraștea vântului? Cedarea Basarabiei și a unei părți din Bucovina în condițiile știute azi de copii, acum cedarea Dobrogei de Sud, chestiunea Transilvaniei nerezolvată și pretențiunile interminabile ale vecinilor ruși... Dări pentru apărarea națională, cheltuieli enorme cu fortificațiile, concentrarea de un an a ostașilor ... la ce au servit toate aceste sacrificii? Scumpetea insuportabilă a vieții, lipsa alimentelor și articolelor de primă necesitate... Astfel judecă poporul! Moralul este scăzut”¹⁰⁴.

Dacă pe planul istoriografiei naționale, regimul autoritar instaurat de regele Carol al II - lea a fost prezentat, evaluat și raportat la întreaga evoluție modernă a statului român în strânsă corelare și determinare cu realitățile economice, sociale și politice ale timpului, pe planul istoriografiei locale au rămas încă pagini nescrise. Rezumându-ne doar la activitatea Gărzii Naționale, ca mijloc de realizare a obiectivelor propuse prin crearea Frontului Renașterii Naționale, adăugăm mărturiilor din țară pe acelea oferite de documentele locale, dând posibilitate cititorului de a intui trăsăturile definitorii ale regimului carlist.

¹⁰⁴ A.N.Vn., fond Garda Națională a Frontului Renașterii Naționale - Putna, dosar nr. 2 / 1940, f. 243.